Projektplan
Stadsrevisionen

Göteborgs Stad

Miljömässiga upphandlingar inom bygg- och anläggningssektorn

2025-05-14

1 Miljömässiga upphandlingar inom bygg- och anläggningssektorn

Ett effektivt miljö-och klimatarbete förutsätter en minskad och hållbar användning av energi och resurser. För att staden ska kunna möta fullmäktiges miljömål och bli en ekologiskt hållbar stad till 2030 krävs en kraftfull styrning mot målen.

Ett av delmålen i Göteborgs stads miljö- och klimatprogram som är kopplat till miljömålet att Göteborgs klimatavtryck ska vara nära noll, är att minska klimatpåverkan från inköp och upphandling.

Göteborgs Stad genomför årliga inköp och upphandlingar till ett värde på omkring 25 miljarder kronor. Samtidigt orsakar stadens verksamheter cirka 500 miljoner ton avfall varje år. Nästan hälften av inköpsvolymen sker inom bygg- och anläggningsverksamhet. Ett resultat som ska uppnås inom ramen för miljöprogrammet är att utsläppen av växthusgaser från stadens inköp ur ett livscykelperspektiv ska minska med minst 90 procent för bygg och anläggning.[1]

Enligt stadens riktlinje för inköp och upphandling ska relevanta miljökrav ställas och följas upp vid stadens inköp och upphandlingar. Upphandlingar ska ske efter den cirkulära ekonomins principer vilket innebär att uttag av framför allt fossila och ändliga råvaror ska minimeras. Material ska ingå i ett giftfritt kretslopp.

Av miljö- och klimatnämndens uppföljning av miljöprogrammet 2023 framgår att ytterligare insatser behövs för att nå måluppfyllnad och minska klimatpåverkan från stadens inköp.

1.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om nämndernas och bolagens styrning, uppföljning och kontroll av upphandlingar inom bygg och anläggning säkerställer följsamhet mot stadens miljömål och miljökrav. Syftet bryts ner i följande revisionsfrågor:

- Har nämnderna och bolagen säkerställt att det sker en styrning av upphandlingar inom bygg- och anläggningssektorn mot stadens miljömål och miljökrav?
- Följer nämnderna och bolagen upp upphandlingar i förhållande till miljömålen och miljökrav?

[1] Göteborgs stads miljöprogram 2021–2030.

- Är nämndernas och bolagens interna kontroll av upphandlingar inom bygg och anläggning systematisk så att den säkerställer uppfyllandet av miljömålen på området och miljökrav?

Intern kontroll i detta sammanhang innebär att det ska finnas dokumenterade system och rutiner för att kontrollera att leverantörer och underleverantörer lever upp till miljökrav och att miljöledningssystem tillämpas i verksamheterna. Det innebär även att krav som överensstämmer med stadens miljömål ska ställas vid inköp och upphandling.

1.2 Ansvariga nämnder och styrelser

Granskningen omfattar inköp och upphandlingsnämnden samt följande bolag och nämnder med hög andel inköp och upphandlingar av bygg- och anläggningstjänster; idrott- och föreningsnämnden, Framtiden Byggutveckling AB, Higab AB och Göteborg Energi Nät AB.

Inköp och upphandlingsnämnden granskas utifrån att nämnden ska leda, driva och utveckla stadens inköpsprocess. Inköp- och upphandlingsnämnden ansvarar bland annat för att inköp och upphandling genomförs i enlighet med beslutade strategier och i övrigt inom de områden där det finns gemensamma behov och utifrån stadens gemensamma bästa. Nämnden genomför även upphandlingar av ramavtal och ansvarar för att förvalta och följa upp ramavtal.

1.3 Revisionskriterier

Stadsrevisionen kommer att använda följande revisionskriterier i granskningen:

- Kommunallag (2017:725)
  - 11 kap 1 § God ekonomisk hushållning.
- Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU)
- Lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF)
- Göteborgs stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll
- Miljö- och klimatprogram för Göteborgs Stad 2021–2030
- Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling
- Gemensamma miljökrav vid upphandling av entreprenader [2]
- Göteborgsregionen minskar avfallet – Avfallsplan för tretton kommuner till 2030
- Program för miljöanpassat byggande (exploateringsnämnden)

1.4 Metod och avgränsningar

Granskningen kommer att genomföras genom intervjuer, dokumentstudier samt genom stickprovsgranskning av ett antal upphandlingar inom bygg och anläggning. I anslutning till detta kontrolleras även de upphandlande verksamheternas

[2] "Gemensamma miljökrav för entreprenader" är en överenskommelse i ett samarbete mellan Stockholms, Göteborgs och Malmö stad samt Trafikverket som används i upphandlingar av entreprenader som dessa organisationer gör. Stadsdirektör på t 2024-06-10, dnr SLK-2023-00044.

system för att följa upp och kontrollera att leverantörerna under projektens gång beaktar och följer upp de miljömål och miljökrav som ställdes i upphandlingarna.

1.5 Projektorganisation

Granskningen genomförs av revisionskontoret med hjälp av extern konsult.

1.6 Oberoende och integritet

De sakkunnigas oberoende och integritet kommer att prövas enligt vår oberoendedeklaration vilken baseras på Sveriges kommunala yrkesrevisorers modell.

1.7 Avrapportering

Avrapportering till revisorsgruppen planeras att ske senhösten 2025.

1.8 Faktaavstämning

Rapportens innehåll kommer att stämmas av med de granskade verksamheterna.